

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์

ก่อนที่รัฐจะเข้ามามีบทบาทในการให้การศึกษาแก่อาณานิคมอย่าง เป็นทางการ (Formal Education) นั้น การศึกษาของประเทศดำเนินการโดย ครอบครัว วัด วัง บ้านขุนนาง และสำนักอาจารย์ที่สอนวิชาชีพระยะเฉพาะ แ่ ละแห่งอยู่ในสภาพที่ต่างคนต่างมีอิสระเต็มที่ หลักสูตร การ เรียนการสอนแต่ละแห่ง แต่ละสำนักจึงแตกต่างกัน หากได้มีแบบแผนเป็น อย่างเดียวกันไม่ ลักษณะการจัดการ ศึกษาของประเทศตามสภาพดังกล่าว ได้ดำเนินการติดต่อกันมาช้านาน จนกระทั่งถึง รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระองค์ได้ทรงเล็งเห็นความ จำเป็นในการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนตามแบบประเทศตะวันตก จึงทรงพระกรุณา โปรดเกล้าฯ สถาปนาโรงเรียนหลวงขึ้นในพระบรมมหาราชวัง และได้ขยายออกมา ภายนอกสำหรับราษฎรทั้งในกรุงเทพฯและหัวเมือง ซึ่งนับได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการ ให้การศึกษาแก่ประชาชนอย่างจริงจัง

อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาให้กว้างขวาง ทั่วถึง และเป็นธรรม ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อพัฒนาประชาชนของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทางด้าน การ เงินและด้านอื่นอย่างมหาศาล ซึ่งรัฐไม่อาจ ดำเนินได้ตามลำพัง การหาทางระดมทุนและทรัพยากรจากต่าง ๆ จึงเข้ามาสู่ คุลยพินิจของรัฐ โดยทั่วไปแล้วแหล่งเงินทุนนอกประเทศไม่ว่าในรูปใด เป็นสิ่งที่ไม่ควร พิจารณา ตรวาทที่เงินทุนภายในประเทศยังพอหาได้ เพราะจะทำให้มีการระต่อ การเลี้ยงที่ประเทศจะต้องเป็นอาณานิคมทางเศรษฐกิจ และปัญญาของประเทศเจ้า

ของเงินทุน อันนี้จึงมีการหันมาพิจารณาแหล่งเงินทุนภายในประเทศ ด้วยเหตุนี้ เอกชนจึง เข้ามามีบทบาทในการช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของชาติ โดยมีหลักการ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพและปริมาณของบริการทางการศึกษา และเพื่อให้ทุกฝ่ายที่สนใจ มีความสามารถ ตั้งใจจริง และมีกุศลเจตนาในอันที่จะช่วยการศึกษาของชาติได้มีส่วนร่วมด้วย ซึ่งจะก่อให้เกิดความสำนึกในความเป็นเจ้าของประเทศ และมีความรับผิดชอบต่อการศึกษาร่วมกัน¹

เอกชนได้ เข้ามามีบทบาทช่วยจัดการศึกษาของชาติเป็นเวลานานแล้ว โดยมีชื่อเรียกว่า "โรงเรียนเซนต์ค็อดี้" เปิดทำการสอนตามแบบอย่างโรงเรียนหลวงเป็นครั้งแรก เมื่อพุทธศักราช 2391 การจัดการศึกษาของเอกชนที่เรียกว่า "โรงเรียนราษฎร์" ซึ่งต้องมีการขออนุญาตจัดตั้งและรัฐเข้าไปควบคุมดูแล มีระเบียบแบบแผนที่แน่นอนนั้น เริ่มมาตั้งแต่พุทธศักราช 2448²

องค์กรที่ทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ เป็นแห่งแรกคือ แผนกโรงเรียนราษฎร์ กองสามัญศึกษา กรมศึกษาธิการ ซึ่งจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งกระทรวงทบวงกรมพุทธศักราช 2476 ต่อมาได้ขยายเป็นกองโรงเรียนราษฎร์ ในกรมวิสามัญศึกษาและขยายเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 273 ลงวันที่ 17 พฤศจิกายน 2515³

ความสำคัญของ เอกชนที่มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาของรัฐ ได้ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2503 ในส่วนของแนวการจัดการ

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา, "บทบาทของเอกชนในการช่วยจัดการศึกษาของชาติ ในช่วงปีการศึกษา 2513 - 2518," หน้า 1.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 1.

³เรื่องเดียวกัน, หน้า 1 - 2.

ศึกษาว่า

- "19 รัฐพึงส่งเสริมและบำรุงการศึกษา โดยถือว่าการศึกษามีความสำคัญในอันดับแรกแห่งกิจการของรัฐ
- 20 การจัดระบบการศึกษา เป็นหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะ สถานศึกษาทั้งปวงย่อมอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของรัฐ.....
- 23 การให้สถานศึกษานั้น รัฐใช้วิธีแย่งแรง คือรัฐจัดเองบ้าง และส่งเสริมให้คณะ หรือเอกชนจัดบ้าง
- 24 รัฐพึงส่งเสริมโรงเรียนราษฎร์ และอุดหนุนตามระเบียบที่กำหนดไว้"¹

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ก็ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาของเอกชนในส่วนของแนวนโยบายการศึกษาของรัฐว่า "รัฐพึงเปิดโอกาสให้เอกชนร่วมรับภาระจัดการศึกษาได้ภายในขอบเขตที่รัฐกำหนด แต่รัฐจะต้องดูแลให้สถานศึกษาของเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท ทั้งที่จัดเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน ดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน และโครงการทางการศึกษาของชาติ ทั้งนี้การศึกษาที่เอกชนจัดจะต้องไม่แสวงหากำไรเกินควร"²

สภาพของโรงเรียนราษฎร์ระดับมัธยมศึกษา

การมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาต่อจากระดับประถมศึกษา มีความมุ่งหมายที่จะสำรวจส่งเสริมความสนใจและความถนัดตามธรรมชาติของเด็กให้มีความรู้ และทักษะเพียงพอที่จะใช้ในการประกอบอาชีพเพื่อการดำรงชีวิตหรือเพื่อเป็นพื้นฐานในการ

¹แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2503 (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2504) หน้า 5.

²แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2520) หน้า 2, 4 - 6.

เรียนต่อระดับสูงขึ้นไป

โรงเรียนประเภทมัธยมศึกษาที่เปิดสอนอยู่เป็นส่วนใหญ่ก่อนปีการศึกษา 2519 นั้น เป็นโรงเรียนของเอกชน คือในปีการศึกษา 2513 มีโรงเรียนมัธยมศึกษาของเอกชนจำนวนร้อยละ 68.15 แต่อัตราส่วนนี้ได้ลดลงทุกปี คือร้อยละ 66.04 ในปีการศึกษา 2515, ร้อยละ 64.34 ในปีการศึกษา 2516 ร้อยละ 62.69 ในปีการศึกษา 2517 และร้อยละ 58.83 ในปีการศึกษา 2518¹ ทั้งนี้เป็นเพราะนโยบายการเพิ่มโรงเรียนมัธยมของรัฐให้ครอบคลุมอำเภอในปีการศึกษา 2520² นั้นเอง ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

¹ กงทะเบียงและสถิตี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน" สถิติการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2513 - 2518," 2518, หน้า 22 (อัคราเนา).

² เพี้ยน สุวรรณมาลิก "เข็มทิศโรงเรียนราษฎร์" การประชุมสัมมนาการบริหารโรงเรียนราษฎร์ครั้งที่ 13 เรื่องโรงเรียนราษฎร์สมัยปฏิรูป 22 - 24 มีนาคม พุทธศักราช 2519 ณ ศาลาสันติธรรม เริงชัย จงวิวัฒน์สุข (กรุงเทพมหานคร : วัฒนาพานิช, 2519), หน้า 43.

ตารางที่ ๑ จำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล, ปีการศึกษา 2513 - 2518

ปีการศึกษา	จำนวน					ร้อยละ				
	รวม ราษฎร์และ รัฐบาล	ราษฎร์			รัฐบาล	รวม ราษฎร์ และ รัฐบาล	ราษฎร์			รัฐบาล
		รวม	สอนเฉพาะ ระดับมัธยม ศึกษา	สอนระดับ มัธยมศึกษา และระดับอื่น			รวม	สอนเฉพาะ ระดับมัธยม ศึกษา	สอนระดับ มัธยมศึกษา และระดับอื่น	
2513	1,617	1,102	20	1,082	515	100	68.15	1.24	66.91	31.85
2514	1,655	1,093	22	1,071	562	100	66.04	1.33	64.71	33.96
2515	1,698	1,122	20	1,102	567	100	66.08	1.18	64.90	33.92
2516	1,778	1,144	-	-	634	100	64.34	-	-	35.66
2517	1,911	1,198	28	1,170	713	100	62.69	1.47	61.22	37.31
2518	2,038	1,199	34	1,165	839		58.83	1.67	57.16	41.71

- ที่มา : 1) กองทะเบียนและสถิติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สถิติการศึกษาเอกชน, ปีการศึกษา 2513 - 2518
 2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการศึกษา (ภาคสถิติ) และรายงานครู, ปีการศึกษา 2513-2516
 3) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, ข้อมูลการศึกษา, ปีการศึกษา 2517
 4) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, สถิติทางการศึกษา, ปีการศึกษา 2518

ส่วนนักเรียนของโรงเรียนราษฎรนั้น พา ไชยเดช ได้กล่าวถึงสภาพของนักเรียนโรงเรียนราษฎรโดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ

1. สมุ้ครใจเรียนเพราะเห็นแก่ความสะดวก ความมีมาตรฐานสูงกว่าของโรงเรียนราษฎร เทียบกับโรงเรียนรัฐบาล และผู้ปกครองสามารถจ่ายค่าบริการของโรงเรียนได้
2. สมุ้ครใจเรียนตามข้อ 1. แต่ผู้ปกครองไม่พร้อมที่จะจ่ายค่าใช่จ่ายตามระเบียบของโรงเรียน จำเป็นต้องชวนชวนด้วยความไม่สะดวกทำให้เกิดรู้สึกความแพงกว่าของค่าใช่จ่ายในโรงเรียนราษฎร
3. ไม่สมุ้ครใจเรียน แต่ต้องจำใจเรียนในโรงเรียนราษฎร เพราะไม่อาจเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐได้ และมีความรู้สึกรุนแรงในความยุติธรรม ความเสมอภาคทางการศึกษา เนื่องจากต้องเสียค่าใช่จ่ายแพงกว่าโรงเรียนของรัฐ ทั้งที่สามารถมีเงินจ่ายค่าบริการการศึกษาและไม่มี¹

กองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา ได้ทำการวิเคราะห์ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2 นั้นจะเห็นว่านักเรียนโรงเรียนรัฐบาลมีอัตราส่วนสูงกว่านักเรียนโรงเรียนราษฎรเป็นลำดับมาคือ ในปีการศึกษา 2516 อัตราส่วนของนักเรียนโรงเรียนราษฎรและรัฐบาล เท่ากับ 40.7 : 59.3 ในปีการศึกษา 2517 เท่ากับ 37.0 : 63.0 และปีการศึกษา 2518 เท่ากับ 31.2 : 68.8² ทั้งนี้เนื่องจากอัตราการเพิ่มของโรงเรียนรัฐบาลระดับนี้ดังกล่าวดำเนินเอง

¹พา ไชยเดช "สภาพปัจจุบัน และปัญหาการศึกษาเอกชนในระดับโรงเรียนราษฎร ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงมัธยมศึกษาสายสามัญ," ศูนย์ศึกษา 20 : 2 (ตุลาคม - ธันวาคม 2517) : 59.

²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองสถิติและวิเคราะห์ภาวะการศึกษา, หน้า 18.

ตารางที่ 2 จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนราษฎร์และรัฐบาล ปีการศึกษา 2516 - 2518

00100

ชั้นและระดับการศึกษา	2516					2517					2518				
	รวม	ราษฎร์		รัฐบาล		รวม	ราษฎร์		รัฐบาล		รวม	ราษฎร์		รัฐบาล	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวมมัธยมศึกษาตอนต้น															
และตอนปลาย	768,864	312,981	40.7	455,883	59.3	858,924	317,737	37.0	541,187	63.0	959,935	299,837	31.2	660,098	68.8
มัธยมศึกษาตอนต้น	687,203	287,778	41.9	399,425	58.1	767,423	293,884	38.3	473,539	61.7	847,900	276,789	32.6	571,111	67.4
มัธยมศึกษาปีที่ 1	270,816	109,000	40.2	161,816	59.8	298,552	103,502	34.7	195,050	65.3	325,284	89,389	27.5	235,895	72.5
มัธยมศึกษาปีที่ 2	227,203	95,524	42.0	131,679	58.0	256,205	100,605	39.3	155,600	60.7	281,089	93,909	33.4	187,180	66.6
มัธยมศึกษาปีที่ 3	189,184	83,254	44.0	105,930	56.0	212,666	89,777	42.2	122,889	57.8	241,527	93,491	38.7	148,036	61.3
มัธยมศึกษาตอนปลาย	81,661	25,203	30.9	56,458	69.1	91,501	23,853	26.1	67,648	73.9	112,035	23,048	20.6	88,987	79.4
มัธยมศึกษาปีที่ 4	50,459	14,772	29.3	35,687	70.7	59,075	14,549	24.6	44,526	75.4	71,260	13,954	19.6	57,306	80.4
มัธยมศึกษาปีที่ 5	31,142	10,431	33.5	20,711	66.5	32,368	9,304	28.7	23,064	71.3	40,718	9,094	22.3	31,624	77.7
มัธยมศึกษาปีที่ 6	60	-	-	60	100.0	58	-	-	58	100.0	57	-	-	57	100.0

- ที่มา : 1) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกาและกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการศึกษาและรายงานครู ปีการศึกษา 2513 - 2516
- 2) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกาและกองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานเบื้องต้น รายงานการศึกษาและรายงานครู ปีการศึกษา 2517
- 3) ฝ่ายวิเคราะห์สถิติและแสดงสภาวะการศึกษา กองสถิติและวิเคราะห์สภาวะการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,

ดังได้กล่าวแล้วว่าองค์กร ที่มีหน้าที่รับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนราษฎร์ในปัจจุบันคือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในการดำเนินงานของสำนักงานนั้นมีอุปสรรคและปัญหาต่าง ๆ หลายประการ ซึ่งมีผลต่อการควบคุมการดำเนินงานของโรงเรียนราษฎร์ เช่น

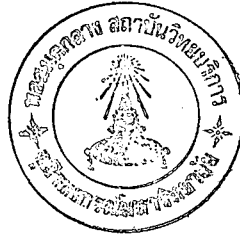
1. สำนักงานฯ ขาดแคลนอัตรากำลังทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ขาดปัจจัยในการบริหารงานการศึกษาเอกชนในส่วนภูมิภาค
2. กฎหมาย และระเบียบต่าง ๆ ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน
3. วิธีการควบคุม และส่งเสริมในโรงเรียนราษฎร์ไม่เหมาะสม และรัดกุม
4. มีโรงเรียนบางแห่งมุ่งกำไร เกินควร และมีอีกหลายแห่งขาดทุนเป็นหนี้ท่วมตัว
5. การเก็บค่าธรรมเนียมในโรงเรียนราษฎร์ยังไม่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
6. การจัดสวัสดิการสำหรับครูมีปัญหามากเป็นอันมาก
7. ผู้บริหารโรงเรียนราษฎร์ เป็นจำนวนมากขาดความรู้ และประสบการณ์ทางด้านการบริหารโรงเรียน
8. การขาดแคลนครูที่มีความสามารถตรงตามวุฒิ
9. การขาดแคลนอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น¹

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. สมชัย วุฒิสปรีชา "คำบรรยายสรุปงานสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนต่อ พล.ท. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ," วารสารการศึกษาเอกชน 2 (มกราคม 2520) : 35 - 38.

การศึกษาเกี่ยวกับสื่อการสอน

ความหมายของสื่อการสอน

ฮาสและแพคเกอร์ ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอนคือเครื่องมือที่ช่วยครูในการถ่ายทอดสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความจริง ทักษะ ทักษะ คติ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งไปยังผู้เรียน หรือเป็นเครื่องมือประกอบการสอนที่เราสามารถได้ยินและมองเห็นได้ดีเท่า ๆ กัน"¹

ซัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ว่า "สื่อการสอนหมายถึงวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการที่ใช้เป็นสื่อกลางให้ครูสอนสามารถส่งหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ"²

นักวิชาการได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนแตกต่างกันออกไป ดังเช่น โรเบิร์ต อี เดอ คีฟเฟอร์ (Robert E. Dekieffer) ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 3 ประเภทคือ

1. วัสดุและเครื่องมือที่ไม่ต้องฉาย (Non - Projected Materials and Equipments) ได้แก่ วัสดุและเครื่องมือที่ไม่ต้องอาศัยเครื่องฉายและจอ เช่น รูปภาพ แผนภูมิ กราฟ ของจริง ของตัวอย่าง หุ่นจำลอง ลูกโลก แผนที่ กระดานดำ ป้ายนิเทศก์ ฯลฯ รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ทักษะศึกษา การแสดงละคร นิทรรศการ การสาธิตและการทดลอง เป็นต้น

¹ Kenneth B. Hass, and Hary Q. Packer Preparation and Use of Audiovisual aids, Prentice - Hall of India (Private). Ltd., New Delhi, 1964, p. 11.

² ซัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา สิ้นสกุล, ระบบสื่อการสอน (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้า 95.

2. วัสดุและเครื่องมือที่ตองนาย (Projected Materials and Equipments) ได้แก่สิ่งที่ต้องใช้เครื่องนาย เช่น สไลด์ फिल्मสตริป फिल्मคูฟ แผนภาพโปรังแสง ภาพยนตร์ ภาพทึบแสง สิ่งที่ต้องนำไปฉายเหล่านี้เรียกว่าวัสดุ (Materials or Solf ware) ส่วนเครื่องมือที่ใช้นายได้แก่ เครื่องนายสไลด์ เครื่องนาย फिल्मสตริป เครื่องนาย फिल्मคูฟ เครื่องนายภาพยนตร์ เครื่องนายภาพ ขามสีระ เครื่องนายภาพทึบแสง เครื่องนายจุดทัศน์ เป็นต้น ซึ่งเรียกว่าอุปกรณ์ (Equipment or Hard Ware)

3. โสตทัศนวัสดุและเครื่องมือ (Audio Materials and Equipments) ได้แก่ อุปกรณ์และเครื่องมือเกี่ยวกับเสียง เช่น แผ่นเสียง เทปบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง เป็นต้น¹

สำเนา วารสาร ได้แบ่งสื่อการสอนออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ 2 ประเภท คือ

1. ประเภทโสตทัศนวัสดุ (Audio - Visual Materials) ซึ่งแบ่งออกเป็นประเภทย่อย ๆ ได้ 6 ประเภท ได้แก่ ประเภทภาพประกอบการสอน (Picture Instructional Materials) ซึ่งประกอบด้วย ภาพที่ไม่ตองนาย (Unprojected Pictures) เช่น ภาพเขียน, ภาพแขวนผนัง, สมุดภาพ, फिल्मสตริป, ภาพทึบ, ภาพโปรังแสง, ภาพยนตร์ เป็นต้น ประเภทที่สองได้แก่ประเภทวัสดุอุปกรณ์ฉายเส้น (Graphic Instructional Materials) ซึ่งประกอบด้วย แผนภูมิ, กราฟ, แผนภาพ, โปสเตอร์, การ์ตูน, แผนที่, รูปเสกัคและลูกโลก ประเภทที่สามได้แก่ประเภทกระดานและแผนป้ายแสดง (Instructional Boards and Displays) เช่น กระดานคำ, กระดานผ่าสำลี, กระดานนิเทศ, กระดาน

---

¹Robert E. DeKieffer. Audio - Visual Instruction. (New - York : The Center for Applies Research in Education, Inc., 1965) p. 3.

ไฟฟ้า เป็นต้น ประเภทที่สี่ ได้แก่ ประเภทวัสดุสามมิติ (Three-Dimensional Materials) เช่น หุ่นจำลอง, ของตัวอย่าง, ของจริง, นิทรรศการ, ภูมณฑรทัศน์ (Diorama), กระดาษทราย เป็นต้น อีกประเภทหนึ่งคือ ประเภทโสตทัศน (Auditory Instructional Materials) ก็คือเสียง, เทปบันทึกเสียง และวิทยุ ประเภทสุดท้ายคือ ประเภทกิจกรรมและการเล่น (Instructional Activities and Plays) ซึ่งได้แก่ การทำสปีทีกษา, การสาธิต, การทดลอง, การแสดงบทบาทสมมุติ, การแสดงละคร และการแสดงหุ่น

๒. ประเภทเครื่องมือโสตทัศน (Audio - Visual Equipments) ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์, เครื่องฉายสไลด์ และฟิล์มสตริป, เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ, เครื่องฉายกระจกภาพ, เครื่องฉายภาพจุดทัศน, เครื่องเล่นแผ่นเสียง, เครื่องเทปบันทึกเสียง, เครื่องเทปบันทึกภาพ, จอฉายภาพ, ระบบขยายเสียง, เครื่องรับโทรทัศน์ และเทคโนโลยีอุปกรณ์แบบใหม่ต่าง ๆ ¹

คุณค่าของสื่อการสอน

สื่อการสอนทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้นและประหยัดเวลา ช่วยถ่ายทอดความคิดระหว่างครูกับนักเรียน ช่วยสร้างความเข้าใจในเรื่องราวที่ครูสอนได้รวดเร็ว และจำได้อย่างถาวร โดยลืมได้ยาก สามารถเรียนรู้ได้มากขึ้น และทำให้นักเรียนรู้จักการอภิปราย แสดงความคิดเห็น² นอกจากนี้ สื่อการสอนยังมีความจำเป็นต่อการเรียนการสอนในฐานะตัวกลางที่จะช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ เพราะการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอิทธิพลต่อโรงเรียน การมีความรู้ใหม่ ๆ เกิดขึ้น ทำให้ครูต้องสอนเนื้อหาวิชาเพิ่มขึ้น ที่สำคัญที่สุดก็คือ การที่นักเรียนจำนวนเพิ่มขึ้นทำให้ครู

¹สำเนา วรากร, "คำบรรยายวิชาโสตทัศนศึกษาเบื้องต้น" คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516. (อัดสำเนา)

²Mauries P. Hunt, Teaching High School Social Studies. (New York : Harper & Brothers 1955), p. 369.

งานหนักยิ่งขึ้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญเพิ่มขึ้นดังนี้

1. การที่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้น สื่อการสอนจึงมีความสำคัญในการปรับปรุงการสอนตามเอกัตภาพใหม่ประสิทธิภาพ

2. สื่อการสอนช่วยแก้ปัญหาพื้นฐานหรือภูมิหลังของนักเรียนที่แตกต่างกัน ซึ่งจากการย้ายมาจากโรงเรียนอื่น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเวลาที่ครูจะรู้จักเลือกสื่อการสอนและเทคนิควิธี

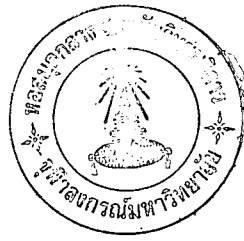
3. ผู้เรียนที่มีภูมิหลังที่มีประสบการณ์หรือพื้นฐานความรู้ที่อยู่แล้ว ย่อมต้องการครูที่มีวิธีการสอนที่ดีพอ สื่อการสอนจะช่วยทำให้การสอนของครูบรรลุเป้าหมายยิ่งขึ้น

4. นักเรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้ อาจได้ประโยชน์จากสื่อการสอนที่ครูจัดเตรียมไว้¹

โรเบิร์ต อี. เดอ คีฟเฟอร์ (Robert E. De kieffer) ได้กล่าวว่า มีการวิจัยหลายเรื่องที่จะหาประสิทธิภาพของการใช้สื่อการสอนและการเรียนรู้ ผลของการศึกษาแสดงถึงคุณค่าที่ได้รับจากการใช้สื่อการสอนว่าสามารถกระตุ้นความสนใจแก่นักเรียน คือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่เป็นรูปธรรมขึ้น การเรียนรู้มีลักษณะที่เป็นพัฒนาการ และทำให้ความรู้นั้นคงทนถาวร นอกจากนั้นสื่อการสอนยังช่วยจัดประสบการณ์ที่มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ที่มีความลึกซึ้งและแตกต่างกัน ช่วยให้ผู้เรียนมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น และยังให้ประสบการณ์จริง ซึ่งจะกระตุ้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมส่วนตัว รวมทั้งเป็นการจูงใจให้นักเรียนอยากค้นคว้าศึกษา สืบสวนหาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม โดยการอ่านอีกด้วย²

¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์, สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุภา สิ้นสกุล ระบบสื่อการสอน หน้า 98.

² Robert E. De kieffer. Audio - Visual Instruction; p. 6.

สื่อการสอนวิชาภาษาไทย

วิชาภาษาไทยเป็นวิชาสำคัญวิชาหนึ่งในหลักสูตรปัจจุบัน จุดมุ่งหมายอันสูงสุดของการสอนภาษาไทยก็คือให้เด็กสามารถใช้ภาษาไทยถูกต้องแม่นยำและรวดเร็ว วิชาภาษาไทยเป็นวิชาทักษะ ซึ่งหมายถึงความสามารถในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ครูสอนภาษาไทยจึงควรใช้วิธีสอนต่าง ๆ เพื่อฝึกฝน และอบรมเด็กให้สามารถจับใจความในการฟัง และอ่าน สามารถแสดงความคิดเห็นของตนด้วยการพูด และเขียนเท่าที่จะทำได้ นอกจากนั้นนักเรียนควรจะได้รับรสไพเราะจากรรณคดี เข้าใจและรู้อึ้งถึงคุณค่าของวรรณคดีในฐานะที่เป็นมรดกของชาติ ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ครูเรียนได้นำความรู้และทักษะจากวิชาภาษาไทยไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่น หรือในชีวิตประจำวัน ซึ่งครูสอนจำเป็นต้องค้นคว้าและหาแนวทางที่จะช่วยให้นักเรียนได้รับประโยชน์ดังกล่าว รวมทั้งเห็นความสำคัญของวิชานี้ วิธีที่จะช่วยให้ครูสอนภาษาไทยใฝ่สนใจ และนักเรียนสนใจ อยากรู้อยากเห็น คือครูต้องรู้จักสื่อการสอนและใช้สื่อการสอนเป็น สื่อการสอนที่ช่วยให้การ เรียนการสอนภาษาไทยได้ผลดีนั้นมีอยู่มากมาย แต่ที่ได้รับความนิยมใช้จากครูภาษาไทยทั่วไป เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร รวมทั้งสื่อมวลชนอื่น แผ่นเสียงและเครื่องเล่นแผ่นเสียง เทปและเครื่องเล่นเทป สไลด์และเครื่องฉาย ภาพยนตร์ ของจริง ของจำลอง รูปภาพต่าง ๆ รวมทั้งสมุดภาพ แผนภูมิ แถบประโยค บัตรคำ และกระเปาะหนังหรือแผ่นป้ายผ้า สำลี แผ่นป้ายนิเทศ กลองหมุนแสดงภาพเลื่อน ตู้ฉัตรทัศน (Diorama) เป็นต้น อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ นอกจากนำมาใช้ประกอบการสอนโดยทั่ว ๆ ไป แล้ว อาจนำมาประกอบในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับภาษาไทยได้อีกเป็นอันมาก เช่น การแสดงละครวิทยุ หรือละครเวที จัดนิทรรศการเกี่ยวกับภาษาไทย ประกวดทำนองเพลงเสนาะ หรือเรียงความ ร้อยกรอง เนื่องในโอกาสสำคัญ ๆ ฯลฯ อีกด้วย ✕

การวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มีงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่ได้วิจัยเกี่ยวกับความต้องการและการใช้สื่อการสอนกึ่งเซน

ในปี ค.ศ. 1955 โซเฟีย โลซาโน พรูเดนเซีย (Sofia Lazano Prudenciado) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดเสนอโปรแกรมโสตทัศนศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูฟิลิปปินส์ ปรากฏว่า มีอาจารย์ผู้สอนเป็นจำนวนไม่น้อยที่ไม่สนใจและไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอนประกอบการสอน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการบริหารโครงการยังบกพร่อง เช่น ขาดผู้รับผิดชอบในการผลิต, การเก็บรักษา และบริการสื่อการสอนที่มีอยู่ก็อยู่ในสภาพชำรุด ขาดการให้ความรู้ความเข้าใจอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการที่วิทยาลัยไม่มีงบประมาณที่แน่นอน และเพียงพออีกด้วย¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1964 ชาร์ลส์ เอฟ ชุลเลอร์ (Charles F. Schuller) เฮนรี เจ สเคลลี (Henry J. Skelly) และดอนัลด์ สกอตต์ (Donald Scott) ได้วิจัยเกี่ยวกับความต้องการโสตทัศนศึกษาในรัฐฮาวาย และเสนอแนะว่าควรตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษาขึ้นตามท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่สถานศึกษา โดยมีผู้อำนวยการทางโสตทัศนศึกษาของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบ นอกจากนี้ควรสนับสนุนให้อาจารย์ผู้สอนได้รับความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนใหม่ ๆ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางโสตทัศนศึกษาจากมหาวิทยาลัยมาเป็นวิทยากรอีกด้วย²

¹Sofia Lazano Prudenciado, "A Proposed Audio - Visual Program for the Phillippines Normal College," Thesis Abstract Series, (1955 - 1956, No. 7, Indiana : Indiana University), pp. 239.

²Charles F. Schuller, Henry J. Skelly, and Donald Scott, "Servey of Audio - Visual Education in Hawaii Its Status and Need" A.V. Communication Review, (Vol. 12, No. 1. Spring 1964), pp. 125-126.

หลังจากนั้นอีก 1 ปี คือในปี ค.ศ. 1965 โทมัส อัลแลน คลินตัน (Thomas Allan Clinton) ได้ศึกษาปัญหาของครูใหม่ในรัฐเท็กซัส พบว่าครูใหม่มีปัญหาเกี่ยวกับสื่อการสอนหลายประการ เช่น มีความลำบากใจในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์, ไม่ทราบจะเลือกใช้สื่อทัศนูปกรณ์ให้เหมาะกับระดับความสามารถของนักเรียนได้อย่างไร, ไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์เพียงพอ นอกจากนั้นยังหาแหล่งวัสดุที่ถูกลำบาก และยังหาที่เก็บอุปกรณ์ไม่ค่อยได้อีกด้วย¹

ต่อมาในปี ค.ศ. 1969 ริชาร์ด อัลแลน มาร์โกเอลส์ (Richard Allan Margoelles) ได้ศึกษาถึงทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนใหม่ ๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยจัดมาบริการแก่อาจารย์ในคณะต่าง ๆ พบว่า อาจารย์นิยมใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะมากที่สุด รองลงมาคือกระดานดำ และที่ใช้น้อยที่สุดคือ เครื่องฉายภาพทึบแสง และเครื่องช่วยสอน การที่ใช้เครื่องมือสื่อทัศนศึกษาหรือไม่นั้น เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์สื่อทัศนศึกษาที่มีอยู่ไม่ครอบคลุมเนื้อหาวิชาที่สำคัญใดหมด ทั้งยังเสียเวลาในการเตรียมตัวเลือกใช้เครื่องมือเหล่านี้ ห้องเรียนที่มีอยู่ก็ขาดความเหมาะสม เครื่องมือเครื่องใช้ชำรุด และล้าสมัย ภาควิชาต่าง ๆ ไม่นับสนุนในการใช้เครื่องมือและวัสดุสื่อทัศนศึกษาด้วย²

¹ Thomas Allan Clinton, "A Study of Problem Encountered by One Hundred Graduated of East State University and the Functional Relationship Between these Problems and the Teacher Education Program," Dissertation Abstracts, (27 : 1683 A, No. 6. 1966.)

² Richard Allan, Margoelles, "A Study of Media Use, Attitude and Barriers as Measurement for Evaluating the Influence of Extra Media Support Service Faculty Teaching in Classroom, Doctoral Dissertation, (Michigan State University, 1969), p. 206.

ในปี ค.ศ. 1971 เอลวิส ฮิวส์ อาร์เทอร์บิวรี (Elvis Hugh Arterbury) ได้วิจัยเกี่ยวกับการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ของครูในรัฐเท็กซัส โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าครูได้ใช้ศูนย์บริการหรือไม่ และสาเหตุที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการใช้ ปรากฏว่าครูได้ใช้ศูนย์บริการเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ โดยเฉพาะครูที่สอนวิชาเฉพาะ เช่น สังคมศึกษา และครูที่สอนในระดับประถมศึกษาผู้ที่ได้รับการฝึกอบรมการใช้มาก่อนจะใช้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกอบรม และอุปสรรคที่สำคัญในการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์ก็คือ การรับ-ส่ง เครื่องมือเหล่านี้ที่สาขามาก¹

สำหรับการวิจัยภายในประเทศ เมื่อ พ.ศ. 2504 กรณี เล็กวิจิตร ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโรงเรียนรัฐบาลในพระนครธนบุรี พบว่า ครูไม่มีเวลาเตรียมตัว เตรียมอุปกรณ์ได้อย่างเพียงพอ วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการใช้ไม่ได้ หางานผลิต, เครื่องมือเก๋ววงโซ่ และวัสดุสิ้นเปลืองเพื่อช่วยการผลิตอุปกรณ์อย่างง่ายของครูนั้นมีอยู่น้อยมาก และคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนั้นครูยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเลือกใช้อุปกรณ์ และแหล่งวัสดุใดบ้างมาจัดทำขึ้นในการผลิต และเป้าหมายที่ต้องการใช้อุปกรณ์การสอนควย เหตุผลว่าใช้แล้วไม่ไคผล²

ในปีการศึกษา 2507 สุคนธ์ ศัพทหงษ์ ได้สำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนราษฎร์ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะทราบถึงปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับ

¹Elvis Hugh, Arterbury, "Teacher Utilization of Media Service Provides by the Regional Education Services Centers in Texas," Dissertation Abstracts International, (Vol. 32, No. 3 March, 1972), pp. 4825. A - 4826. A.

²กรณี เล็กวิจิตร, "ปัญหาและอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูโรงเรียนรัฐบาลในจังหวัดพระนครและธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504), หน้า 120.

การใช้อุปกรณ์การสอน ผลปรากฏว่า โรงเรียนมีแต่ห้องเก็บอุปกรณ์รวม แต่ไม่มีห้อง และเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิต ครูส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 91.97 ต้องการให้ โรงเรียนจัดหาซื้ออุปกรณ์การสอนต่าง ๆ มาให้ หากอุปกรณ์ที่ตรงกับเนื้อหาไม่ได้บ้าง และไม่มีเวลาเตรียมตัวโซบาง อย่างไรก็ตามอุปสรรคที่เกิดขึ้นต่าง ๆ นั้น เนื่องมาจากทั้งทางโรงเรียน และตัวครูเองด้วย¹

ในปีการศึกษาต่อมา คือ ปีการศึกษา 2508 อรสา เจนพนัส ได้สำรวจ วิจัยสอนวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมศึกษาสายสามัญในจังหวัดพระนคร โดยส่งแบบสอบถาม ไปยังครูที่สอนวิชาวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่าการที่ครูไม่ใช้อุปกรณ์ การสอนนั้นเป็นเพราะครูไม่มีเวลาผลิตอุปกรณ์ หรือคิดต่อหาอุปกรณ์การสอนที่เหมาะสม ตามต้องการ เพราะมีชั่วโมงสอนมาก และการผลิตหรือจัดหาอุปกรณ์นั้นทำให้หมดเปลือง เงิน และที่สำคัญครูส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญของวัสดุทัศนอุปกรณ์²

ในปี พ.ศ. 2512 ชีรกุล ศรีจันทร์พงศ์ ได้วิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์ วัสดุทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อเสนอแนะโครงการดำเนินงานด้านบริหาร และหน้าที่ของศูนย์วัสดุทัศนศึกษาตามความต้องการของอาจารย์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ผลการวิจัยปรากฏว่า ทางมหาวิทยาลัยขอนแก่นมีวัสดุทัศนอุปกรณ์อยู่บ้างแล้ว ที่ต้องการ เพิ่มคือ วัสดุทัศนอุปกรณ์ประเภทหุ่นจำลอง, เครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการทดลอง

¹สุคนธ์ ศัพท์หงษ์, "การสำรวจปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนของโรงเรียน ราษฎร์ ปี พ.ศ. 2507" (วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, 2507) หน้า 67.

²อรสา เจนพนัส, "การสำรวจวิจัยสอนวรรณคดีไทยในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สายสามัญในจังหวัดพระนคร" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกมัธยมศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508), หน้า 228.

สาธิต, เครื่องอัดสำเนา, หอจดหมายเหตุที่ค้นคว้าจารึก และ เทปโทรทัศน์¹

ในปีต่อมา คือ พ.ศ. 2513 ปรานี นนทมาศ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ ศูนย์ไลศทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และความ ต้องการทางไลศทัศนศึกษาของอาจารย์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อนำผลการ วิจัยมาใช้ในการปรับปรุง แก้ไข และวางแนวสำหรับการจัดตั้งศูนย์ไลศทัศนศึกษาของ มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยปรากฏว่า มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ยังขาดแคลนไลศ- ทัศนอุปกรณ์เป็นจำนวนมาก อาจารย์ต้องการใช้วัสดุและเครื่องมือที่ไม่ต้องนาย ในอัตรา คอนข้างสูง อาจารย์ส่วนมากต้องการใช้บริการและกิจกรรมต่าง ๆ จากหน่วยงาน ไลศทัศนศึกษา และมีความเห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์ไลศทัศนศึกษาทั้งที่ปัตตานีและหาดใหญ่ โดยให้เป็นหน่วยงานอิสระ ปัญหาที่ประสบได้แก่การขาดแคลนอุปกรณ์ งบประมาณ และอัตรากำลังคน²

ในปี พ.ศ. 2515 อธิพิณ ราตรีเกรียงไกร ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้ ไลศทัศนวัสดุประกอบการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนคร ขนบุรี ปรากฏว่า ครูส่วนมากต้องจัดหาวัสดุประกอบการสอนภาษาไทยมาเอง หรือ บางครั้งก็ใช้การแลกเปลี่ยนกับเพื่อนครูในโรงเรียน อุปกรณ์ที่ใ้มากที่สุดคือ บัตรคำ แลยประโยค รูปภาพ ส่วนปัญหาที่ครูภาษาไทยพบเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนคือ ไม่มี เวลาผลิตอุปกรณ์การสอนเอง เพราะมีภาระการสอนมาก ขาดความรู้และทักษะใน

¹ธีรกุล ตรีจันทพงศ์, "โครงการจัดตั้งศูนย์ไลศทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย ขอนแก่น" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาไลศทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2511), หน้า 57.

²ปรานี นนทมาศ, "ศูนย์ไลศทัศนศึกษาของมหาวิทยาลัย : โครงการจัด ตั้งศูนย์ไลศทัศนศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาไลศทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513), หน้า 26.

การผลิต สิ่งทีครูภาษาไทยต้องการ คือ ต้องการรู้วิธีผลิตและใช้สื่อทัศนวัสดุมากที่สุด¹

ในปี พ.ศ. 2516 สมภพ โรจนพันธ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "โครงการศูนย์สื่อทัศนศึกษาสำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์" โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความต้องการ ทัศนคติ และความคิดเห็นของอาจารย์ในสถาบัน ซึ่งมีผลงานสื่อทัศนศึกษา และศึกษาปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในการสอนและการฝึกอบรมอาจารย์ในสถาบัน พร้อมกับเสนอแนะโครงการสำหรับดำเนินงานศูนย์สื่อทัศนศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในด้านนี้พอ จึงต้องการที่จะได้รับการแนะนำ และเห็นควยกับการจัดตั้งศูนย์สื่อทัศนศึกษา ส่วนปัญหาที่อาจารย์ และนักวิชาการประสบในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ คือการที่สภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์²

โกวิท วิวัฒน์ศรี ได้ทำการวิจัยในปี พ.ศ. 2518 เพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูจันทระเกษม โดยมีจุดมุ่งหมายจะสำรวจ ประเภท ชนิด จำนวน สภาพ และความถี่ในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ต่าง ๆ ของอาจารย์ในวิทยาลัย วิเคราะห์ปัญหาการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ประกอบการสอนของอาจารย์ และความต้องการให้มีศูนย์สื่อการศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ว่า วิทยาลัยครูจันทระเกษมมีเครื่องมือประเภทสื่อทัศนอยู่ในจำนวนจำกัด และมีสภาพดี แต่อาจารย์ก็ใช้ไม่ค่อยได้ใช้เท่าที่ควร ส่วนวัสดุอุปกรณ์มีอยู่น้อย และไม่ตรงกับเนื้อหาวิชา รวมทั้งขาดห้องบรรยายที่อำนวย

¹อิทธิพล ราศรีเกรียงไกร, "การศึกษาเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนวัสดุประกอบการสอนภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดนครหลวงกรุงเทพธนบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2515), หน้า 26.

²สมภพ โรจนพันธ์, "โครงการศูนย์สื่อทัศนศึกษาสำหรับสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ แผนกวิชาสื่อทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 96.

ความสะดวกในการใช้วัสดุอุปกรณ์ประกอบการสอน ดังนั้นอาจารย์ร้อยละ 98.44 จึงเห็นควยกับการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของวิทยาลัย¹

ในปี พ.ศ. 2519 สันต์ วรศิริ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา และศึกษาปัญหา อุปสรรคในการจัดโครงการทางโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมสาขิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ผลการสำรวจปรากฏผลดังนี้

1. อาจารย์ส่วนใหญ่ใช้เครื่องฉายภาพยนตร์ประกอบการสอนมากที่สุด รองลงมาคือของจริง หุ่นจำลอง สไลด์ แผนภาพ

2. ปัญหาที่อาจารย์พบมากที่สุดคือ ไม่สามารถหาโสตทัศนวัสดุได้ตรงตามจุดมุ่งหมายและปัญหา รองลงมาคือ ปัญหาการเคลื่อนย้ายโสตทัศนวัสดุมาทำการสอนและขาดความรู้, ผู้นำแนะนำในการใช้

3. อาจารย์ได้ขอเสนอแนะว่าโรงเรียนควรมีงบประมาณให้ ควรมีคู่มือการใช้โสตทัศนวัสดุประเภทต่าง ๆ และควรมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อแนะนำช่วยเหลือ²

ต่อมาในปี พ.ศ. 2520 สุพัตรา สกุดครู ได้ทำการวิจัยเพื่อเสนอแนะจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาสภาพการใช้สื่อการสอน ความต้องการ และความคิดเห็นต่อการจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษา

โกวิท วิวัฒน์สร, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับวิทยาลัยครูจันทระเกษม," (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518) หน้า 53.

² สันต์ วรศิริ, "การจัดตั้งศูนย์โสตทัศนศึกษา และการศึกษาปัญหา และอุปสรรคการจัดโครงการทางโสตทัศนศึกษา ของโรงเรียนมัธยมสาขิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร," (เอกสารอัดสำเนา) 2519, หน้า 9.

สำหรับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่ไม่ค่อยใช้
 โสตทัศนอุปกรณ์ประเภทต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่มีความเห็นว่าโสตทัศนอุปกรณ์มีความจำเป็น
 ต่อการสอน ส่วนปัญหาที่ประสบคือ โสตทัศนอุปกรณ์มีอยู่จำกัด และไม่สอดคล้องกับ
 เนื้อหาวิชา นอกจากนี้ยังขาดผู้มีความรู้คอยบริการอีกด้วย อาจารย์ร้อยละ 99.32
 จึงมีความเห็นว่าควรจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาของโรงเรียนขึ้น โดยจัดบริการให้ทั้ง
 อาจารย์และนักเรียน โดยเฉพาะการเพิ่มประสบการณ์เกี่ยวกับการผลิต และการใช้
 โสตทัศนอุปกรณ์แก่อาจารย์¹

ส่วนในการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนในการสอนภาษาไทย ของครู
 โรงเรียนราชู่นั้น ยังไม่มีผู้ใดได้ทำการวิจัยไว้ จึงคาดว่าการศึกษาครั้งนี้น่าจะเป็น
 ประโยชน์ในการที่จะเป็นข้อมูลสนับสนุนที่จะนำไปวางแผนพัฒนา และปรับปรุงการใช้
 สื่อการสอนของครูในโรงเรียนราชูต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹สุพัทธา สกุดครู, "โครงการเสนอแนะเพื่อจัดตั้งศูนย์สื่อการศึกษาสำหรับ
 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 86.